

ment, at den kommunale Valgret, der blev given for nogle Aar siden, hvorved ogsaa Kvinder fik Delagtighed baade i Valgret og Valgbarhed, var et noget uheldigt Resultat, man der kom til. Min Erfaring gaar i stik modsat Retning, jeg tror, det var en fortrinlig Foranstaltning vi kom til, da vi ved den kommunale Valglov gav Kvinderne kommunal Valgret, og det er min Overbevisning, at Udfaldet af Valgene i de forskellige Kommuner var blevet et andet, dersom ikke Kvinderne havde faaet Delagtighed i den kommunale Valgret. Og hvad nu angaar den politiske Valgret, saa er det min Opfattelse, min Overbevisning, at et Samfunds Udvikling falder naturligst, naar baade Mænd og Kvinder i Fællesskab arbejde for de samme Interesser. Tage vi nu de store Samfundsspørgsmaal, som interesserer os Mænd, tage vi f. Eks. Spørgsmaalet om vore kirkelige Forhold, maa jeg spørge: Have Kvinderne da ikke samme Interesse, ja maaske tidt en større og varmere Interesse for de kirkelige Forhold og Anliggender end Mændene? Kvinderne staa sandelig ikke tilbage i saa Henseende. Tage vi Spørgsmaalet om Ordningen af vort Skolevæsen, er der da nogen i Samfundet, hvem det maa ligge varmere paa Sinde end Kvinderne, end Mødrene til de Børn, som skulle undervises? Er der nogen, som har varmere og større Interesse i, hvorledes Børnene undervises, behandles og opdrages end Kvinderne? Tage vi Spørgsmaalet om Fattigvæsenets Ordning, have Kvinderne da ikke lige saa varmt et Hjerte og maaske et bedre Greb end Mændene paa at være noget for Smaafolk i Kommunerne, og skulde de ikke have Interesse for at deltage i Ordningen af dette store sociale Spørgsmaal ved at være med i Forhandlingerne og Afgørelserne ogsaa i Folketinget? Og tage vi Spørgsmaalet om Retsordenen, er det da ikke saa ganske naturligt, at Kvinder og Mænd have lige Interesse i, hvorledes Samfundets Retsorden er indrettet? Og saaledes paa alle Felter. Der kunde maaske siges paa det militære undtagen, men dertil vil jeg sige, at er der nogen, som har Interesse i, hvorledes Landets Sønner bliver behandlede, er det sandelig Moderen i lige saa høj Grad som Faderen. Der er derfor næppe et Samfundsanliggende, hvor ikke Kvinderne have samme Interesse som Mændene, og for mange Forhold have Kvinderne maaske en varmere Interesse end Mændene. Jeg tror derfor, at det er en heldig Ordning baade af Kommunens og Statens

Styrelse, at Hjemmene, det vil sige Kvinder og Mænd, i Fællesskab arbejde for de samme Interesser, og naar vi ved Valgkredsloven gennemføre Afstemning i Kommuner, vil det — derom er jeg overbevist — være let for Kvinderne at udøve deres Valgret, idet de da ikke, som man nu ofte maa, i den Anledning skulle rejse mange Mil.

Naar man nu har henvist til, at Deltagelsen i de kommunale Valg for Kvindernes Vedkommende ikke var saa stærk, som ønskeligt var, vil jeg spørge: Hvorledes var Mændenes Deltagelse ved kommunale Valg og Rigsdagsvalg i tidligere Tid? Fra min tidligste Ungdom kan jeg huske, at naar der skulde være Folketingsvalg, holdt man Bylag, og saa beskikkede man 2—3 Mænd, som skulde have den Ulejlighed at køre hen og stemme. Det faldt ikke Byens Mænd ind, at det var noget, som vedkom dem alle, de sendte nogle Repræsentanter for sig og lod det gaa med det. Der blev holdt mange Folketingsvalg, hvor der var saa ringe Deltagelse, at der næppe var mere end 50—100 Vælgere omkring Valgtribunen. Senere i Tiden er Interessen jo bleven større og større, nu møder de op 80 til 90 pCt. ved Folketingsvalgene. Saaledes er det ogsaa min Overbevisning, at efterhaanden som Kvinderne se den Betydning, der ligge baade i deres kommunale og politiske Valgret, ville de benytte deres Valgret i lige saa stor Udstrækning som Mændene. Medens det ærede Medlem fra Frederiksberg (Ellinger) mente, at vort Folks Udvikling vilde komme ind i et meget uheldigt Spor, om man vedtog det Forslag, som her er under Debat, har jeg en noget anden Opfattelse. Hvis det virkelig var Tilfældet, hvad det ærede Medlem, saa vidt jeg forstod, mente, at den politiske Udvikling og den politiske Modenhed endnu ikke tillade den Art af Fremskridt, saa mener jeg, have vi ilde udgivet alle de store Summer, vi gennem en Aarrække have ofret paa vort Folks Undervisning, baade paa den offentlige og den private. Jeg kan ikke tro, at Kvinderne med Hensyn til Intelligens staar lavere nu, end Mændene gjorde, da man i 1849 gav dem fri Forfatning og den udstrakte Valgret, som de fik ved Grundloven af 5. Juni 1849.

Saa skal jeg endnu svare paa et Par Spørgsmaal, der ere blevne rettede til mig. Det ærede Medlem fra Kalundborg (Rode) har rettet et Spørgsmaal til mig om Forstaaelsen af Kvinders Valgret ved Landstingsvalgene efter det foreliggende Lovforslag. Han spørger om gifte Kvinder ved de højstbeskat-

tedes Valg i København og Købstæderne have Valgret efter dette Lovforslag. Dertil vil jeg svare: Ja, det have de, det er Meningen, at de skulle have Valgret. De eneste gifte Kvinder, der ere udelukkede fra Valgret ved Landstingsvalg, ere Kvinder, der ere gifte med umiddelbare Vælgere, thi hvis disse have Valgret, vilde de umiddelbare Vælgere's Antal fordobles i hvert Hjem, hvor der var Mand og Kvinde, til Skade for dem, der staa længere nede paa Valglisten. Men det er ogsaa kun de Kvinder, der ere gifte med umiddelbare Vælgere, der ere udelukkede fra Valgret ved Landstingsvalg efter det foreliggende Lovforslag. Det ærede Medlem tog sig paa at undersøge, hvorledes det vilde være gaaet ovre paa Fyn, dersom dette Lovforslag var vedtaget, idet han nævnede Navnene paa en Række Kvinder, der ikke vare gifte, men sad med store Gaarde derovre. Jeg ved ikke, hvorledes disse Kvinder vilde have stemt, og det ved det ærede Medlem heller ikke. Men jeg skal sige til det ærede Medlem, at naar vi overhovedet give Valgret, der ikke blot skal gælde for et Aar, men for hele Fremtiden, saa giver man ikke Valgret for en enkelt politisk Anskuelse, men for den Del af Befolkningen, som Valgretten berører, og saa overlader man til hver enkelt at afgøre sit politiske Stade.

Schovelin (Højre): Naar nu Talen er om, hvorvidt man skal give Kvinder Valgret, er Spørgsmaalet ikke, om Kvinder have nogen Menneskeret til at faa Valgret, for det have de i al Evighed ikke, men Spørgsmaalet er, om Samfundet kræver, at man inddrager en hel ny Klasse af Medborgere, som maaske have visse Betingelser, som vi ikke have, til med os andre at deltage i Samfundsstyret. Den højst ærede Konsejlspræsident udviklede med stor Veltalenhed, at Kvinderne netop have saadanne særegne Egenskaber, at der indenfor Kvindekønnet i Tidens Løb er opsparet saadanne Egenskaber, som det i høj Grad kunde være nyttigt at drage Samfundet til gode. Spørgsmaalet er altsaa, om Samfundet kræver, at man nu faar hele denne store Klasse af Medborgere draget ind med i Kredsen af samfundsstyrende. Jeg ved ikke, om det i saa høj Grad gælder de unge Mænd, for Kvindernes Vedkommende synes jeg, det er i høj Grad overbevisende — det kan meget godt være, at de til en Begyndelse ville, ligesom Mændene i sin Tid, være ganske umodne, men der gælder nu en Gang det samme om Valgret